

І.І. Дубинська, аспірант
Міжнародний університет бізнесу і права

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ РЕГІОНУ НА ОСНОВІ ЇХ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

В статті досліджено напрямів трансформації системи управління трудовими ресурсами регіону на основі їх інвестиційної привабливості. Визначено, що концентрація населення може розглядатися як фактор, що в цілому підвищує інвестиційну привабливість регіону. Хоча що за певних умов висока щільність населення може мати нейтральний або негативний вплив на інвестиційну привабливість. Розраховано сальдо внутрішньої та зовнішньої міграції у 2015 році. Визначено, що міграція позитивно впливає на інвестиційну привабливість регіону. Досліджено якість робочої сили у різних регіонах та рівень заробітної плати.

Визначено, що в умовах глобалізації економіки конкурентні позиції країн зростають завдяки конкурентоспроможності їх територій, які конкурують з іншими регіонами чи громадами за залучення додаткових ресурсів, створення високої доданої вартості та підвищення якості життя місцевих жителів. Основним пріоритетом державної політики щодо ринку праці має стати створення правових, економічних та інституційних умов для підвищення ефективності зайнятості населення.

Ключові слова: *трудові ресурси, зайнятість, інвестиційна привабливість регіону, якість трудових ресурсів, міграція.*

Постановка проблеми. Кризові явища, що періодично охоплюють економічну систему на різних рівнях спричиняють негативні дії і на управління персоналом на регіональному рівні. Внаслідок кризових явищ виникає крім міжнародної міграції і внутрішня міграція населення з бідніших регіонів до багатших. На фоні скорочення економічної активності в Україні, зростає і рівень безробіття. Ситуація погіршується істотною залежністю розвитку України від притоку зовнішніх фінансових ресурсів – більше того, зовнішня заборгованість країни має тенденцію до нагромадження, формуючи ризики невиконання кредитних зобов'язань,

що може призводити до зниження інвестиційної привабливості вітчизняної економіки, відтоку капіталу та стагнації економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам дослідження трудових ресурсів на різних рівнях присвячені роботи багатьох вчених-економістів, серед яких слід відмітити: О. Амошу, Л. Балабанова, О. Грішнову, В. Гончарова, Т. Донченко, М. Долішнього, С. Злупко, О. Крушельницька, А. Кібанов, Е. Лібанову, С. Мельника, В. Пономаренко, О. Сардака, Л. Столяренко, Б. Сербіновського, В. Хомякова та ін. Але незважаючи на значний вклад вчених, актуальними залишаються проблеми обґрунтування напрямів трансформації системи управління трудовими ресурсами регіону.

Формулювання цілей статті. Метою нашого дослідження стало дослідження напрямів трансформації системи управління трудовими ресурсами регіону на основі їх інвестиційної привабливості.

Виклад основного матеріалу. Концентрація населення або висока щільність населення може розглядатися як фактор, що в цілому підвищує інвестиційну привабливість регіону. По-перше, висока концентрація населення збільшує пропозицію робочої сили у місцях розміщення виробничих потужностей, сприяючи зниженню витрат на працю та підвищенню кваліфікації працівників (фактично мова йде ефект зовнішньої економії на масштабах виробництва). По-друге, концентрація зменшує певні види непрямих витрат працівників, зокрема витрати на транспорт. Хоча варто зазначити, що за певних умов висока щільність населення може мати нейтральний або негативний вплив на інвестиційну привабливість, наприклад, для сільськогосподарських компаній.

Регіони України є різними за щільністю населення. При цьому якщо у регіоні мешкає багато людей, це не завжди означає, що щільність населення у ньому є високою. Очевидно, що найбільшою концентрацією населення є у місті Києві (3 368 особа на км² відповідно, станом на 1 січня 2016 року). Крім нього, до групи регіонів з найбільшою щільністю входять як багаті на людські ресурси східні регіони (Донецька, Дніпропетровська області), так і західні області, які мають порівняно невелике населення (Львівська, Чернівецька, Івано-Франківська, Закарпатська).

У Донецькій області щільність населення становила 166 осіб на км², у решті перелічених вище регіонів — від 98 до 116 осіб на км². До групи областей з найменшою щільністю населення (від 34 до 48 осіб на км²) входять Сумська, Миколаївська, Житомирська, Кіровоградська, Херсонська та Чернігівська області [1].

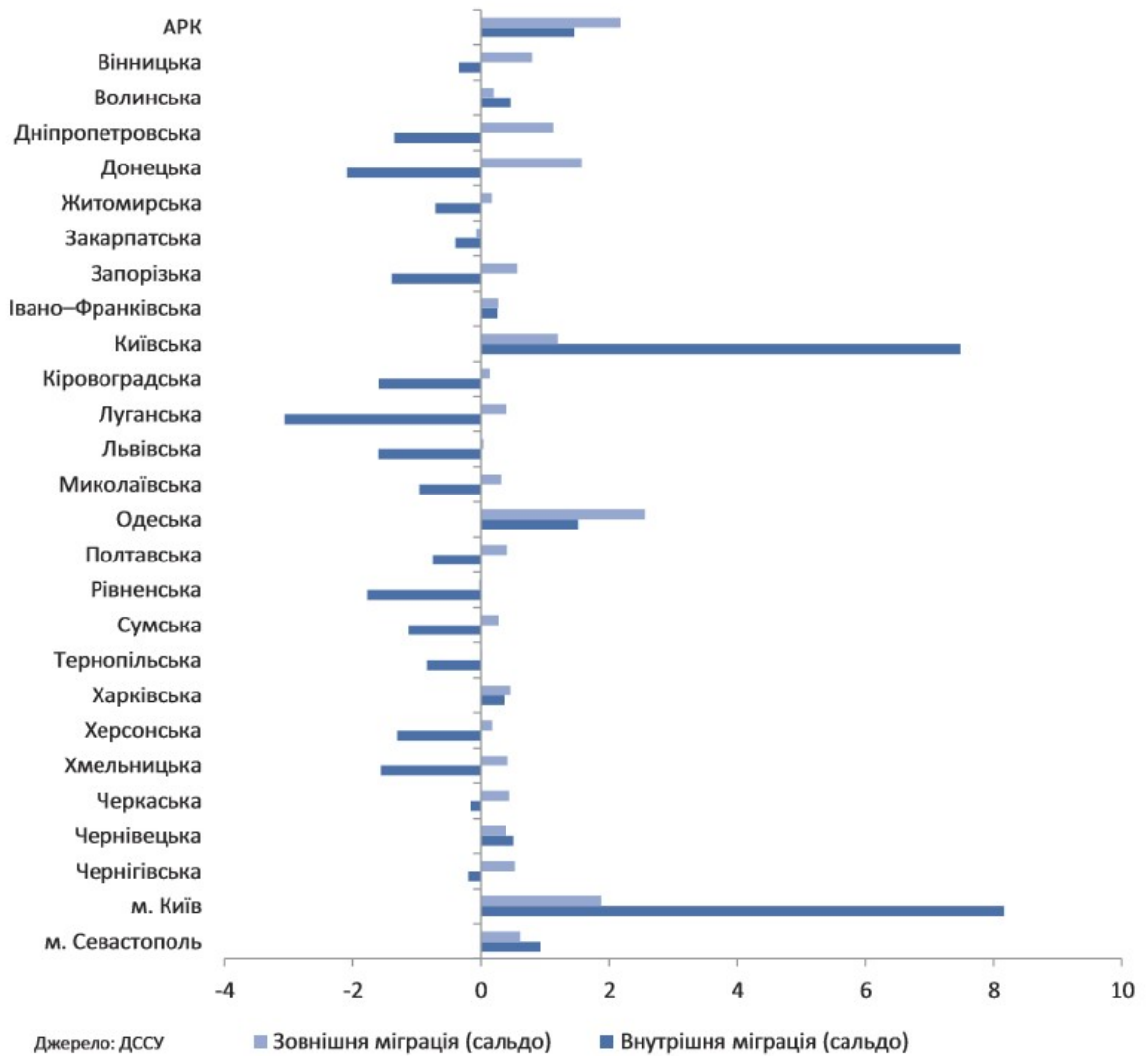

Рис. 1. Сальдо внутрішньої та зовнішньої міграції у 2015 р., тис осіб

[Державна служба статистики <http://www.zt.ukrstat.gov.ua/StatInfo/Poiasn/nacroasn.htm>]

Ще одним показником, який є індикатором концентрації населення, є співвідношення міських та сільських мешканців. Найбільший рівень урбанізації спостерігається у східних промислових регіонах. Найнижчою частка мешканців міст у структурі населення спостерігається на заході України. У Вінницькій, Рівненській, Тернопільській, Івано-Франківській, Чернівецькій та Закарпатська областях городяни становлять від 37,2% до 49,9% населення. Донецька область посідала перше місце в Україні за кількістю міст, яких на її території налічувалося 52. До областей із великою кількістю міст належать також Львівська (44 міста) та Луганська (37 міст). Найменша кількість міст (по 9) припадає на Миколаївську та Херсонську області [1].

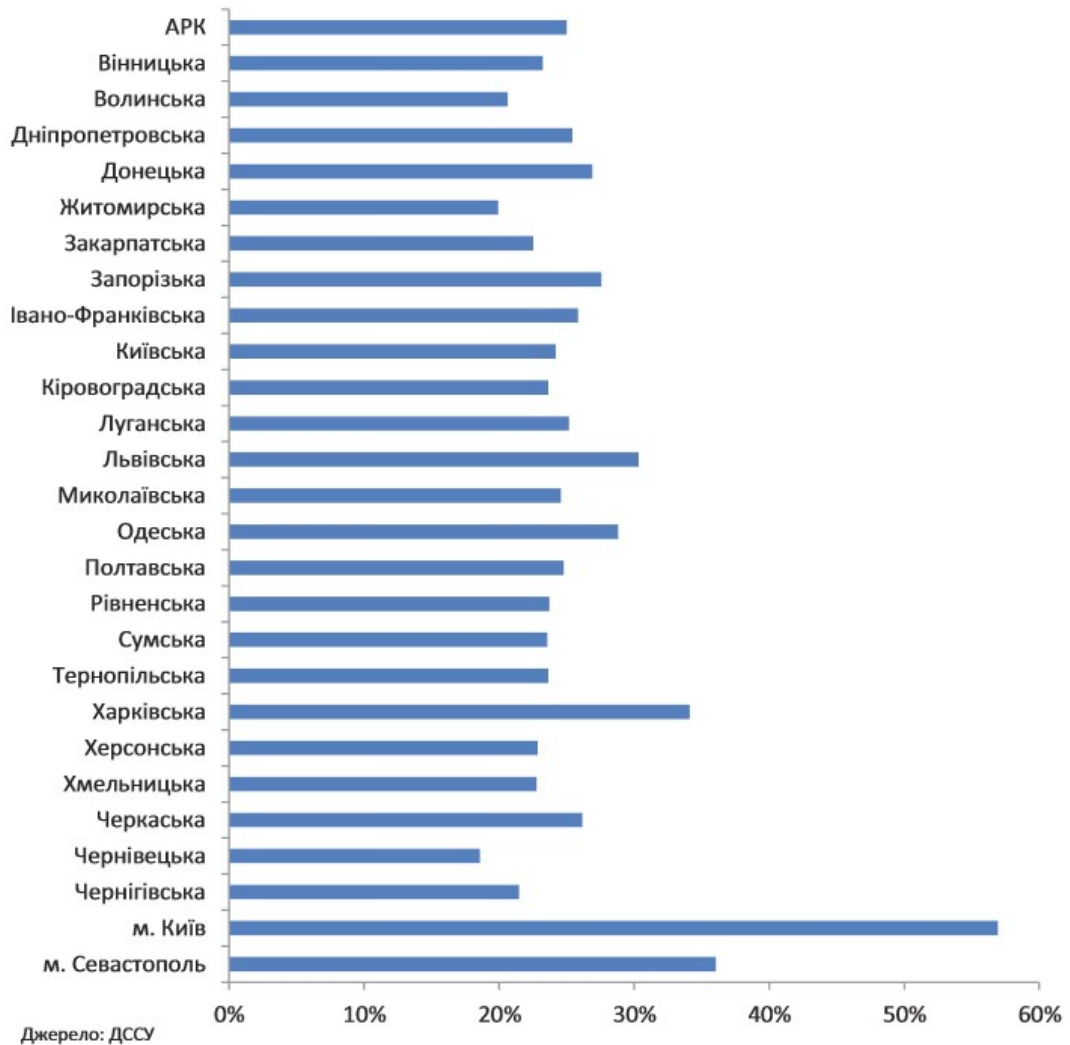
Як висновок, найбільшим позитивний ефект високої щільності населення має бути у східних регіонах. Суттєвий внесок у підвищення рівня інвестиційної привабливості цей фактор може також у західних областях України. Варто додати, що негативний ефект низької щільності населення може бути зменшений у разі наявності розвиненої транспортної інфраструктури.

Міграція або притік працівників у певний регіон позитивно впливає на його інвестиційну привабливість. Він збільшує пропозицію робочої сили. Міграція дозволяє подолати дефіцит робочої сили в певному регіоні за рахунок інших областей та країн, а також полегшує пошук кваліфікованих працівників для підприємств. І навпаки, відтік працівників погіршує людський потенціал регіонів-донорів. Найбільшими реципієнтами внутрішніх міграційних потоків є місто Київ та Київська область, на які припадає приріст в 8,2 тис. осіб та 7,4 тис. осіб відповідно.

Висока чи низька якість робочої сили у різних регіонах є однією з причин різниці у продуктивності праці. Індикатором якості робочої сили є, перш за все, рівень освіти населення. Висока частка населення з вищою освітою може свідчити про наявність більшої кількості кваліфікованих кадрів (за інших рівних умов), а також дозволяє зменшити витрати підприємств на навчання та сприяти успішному впровадженню інновацій.

Найвищою частка осіб з вищою освітою у структурі економічно активного населення є у м. Київ (56,9 %). Крім столиці, високу частку працівників з вищою освітою мають Харківська (34 %) та Львівська області (30 %), а також місто Севастополь (36 %). До регіонів з найменшою часткою економічно активного населення з вищою освітою належать Житомирська (20 %), Чернівецька (19%) та Волинська (21 %) області (рис. 2).

Загалом серед областей, де частка людей з вищою освітою є більшою, переважають регіони, у яких розташована велика кількість вищих навчальних закладів (I-IV рівнів акредитації). Найбільша кількість таких закладів працює у столиці — 117, або 14,3 % від їх загальної кількості. Друге місце посідає Донецька область, де нараховується 80 ВНЗ (9,8 %), третє місце – Харківська область (70 закладів, або 8,6 %). Найменше вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації розташовано у Волинській, Миколаївській та Сумській областях (по 15 закладів, або 1,8 %, у кожному з цих регіонів).

Рис. 2. Частка економічно активного населення з вищою освітою [2]

Крім кількісного, важливим є і якісний вимір. Вищі навчальні заклади Києва, Харкова, Львова, Донецька та Дніпропетровська посідають провідні місця у національних рейтингах. Мова йде, зокрема, про Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, Національні університети “Київський політехнічний інститут” та “Києво-Могилянська академія”, Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана, Національний університет «Львівська політехніка», Львівський національний університет ім. Івана Франка, а також Харківський політехнічний інститут, Донецький національний технічний університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара та Донецький національний університет. В якості висновку можна зазначити, що якість робочої сили є перевагою, насамперед, Києва, Харківської, Львівської, Донецької та Дніпропетровської областей.

Заробітна плата відіграє важливу роль в системі показників ринку праці. Витрати на оплату праці складають значну частину витрат підприємств. Заробітна плата працівників формується в результаті взаємодії попиту та пропозиції під впливом ряду факторів, серед яких головними є: наявність трудових ресурсів в регіоні, рівень освіти та кваліфікації працівників тощо. Розмір зарплати є одним з факторів, від якого залежить інвестиційна привабливість регіону. Динаміка середньомісячної заробітної плати по регіонах у 2010-2015 рр. представлена в табл. 1.

В регіональному розрізі рівень заробітної плати досить суттєво коливається. Основними регіональними факторами, які спричиняють таку нерівномірність, є: надлишок/нестача робочої сили, наявність кваліфікованих працівників, продуктивність праці в різних галузях економіки, розподіл населення на сільське та міське тощо.

За останні роки лише в кількох областях середньомісячна заробітна плата перевищувала середню по країні. Найвища середня заробітна плата в місті Київ. В областях заробітна плата є значно меншою. Велика різниця між Києвом та областю з наступною найбільшою за розміром середньою зарплатою. До регіонів, де працівники отримують найменшу заробітну плату, останні роки належать: Тернопільська, Чернігівська та Чернівецька області [3].

Варто відзначити, що за інших рівних умов низька заробітна плата позитивно впливає на інвестиційну привабливість регіонів. Водночас з іншого боку заробітна плата становить основу доходів населення. Тому перед інвестором може виникнути свого роду дилема, як врахувати в своїх планах величину споживчого ринку (доходи населення) та витрати на робочу силу (в тому числі на заробітну плату).

Щодо рівня безробіття, то з одного боку, безробіття свідчить про відносний надлишок робочої сили в регіоні. Це дає інвестору можливість залучати працівників з цієї категорії населення та певною мірою економити на оплаті праці. З іншого боку, категорія безробітних включає низькокваліфікованих працівників, професійний рівень яких не задовольняє інвестора, який зазвичай потребує працівників високої кваліфікації. Крім того, високий рівень безробіття збільшує рівень соціальної напруги в регіоні.

**1. Динаміка середньомісячної заробітної плати по регіонах
у 2010-2015 рр.***

(у розрахунку на одного штатного працівника, грн.)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Україна	2239	2633	3026	3265	...	...
Україна (без урахування АР Крим і м.Севастополя)	2250	2648	3041	3282	3480	4195
Автономна Республіка Крим	1991	2295	2654	2850	...	...
Вінницька	1782	2074	2432	2651	2810	3396
Волинська	1692	1994	2339	2580	2721	3291
Дніпропетровська	2369	2790	3138	3336	3641	4366
Донецька	2549	3063	3496	3755	3858 ¹	4980 ¹
Житомирська	1785	2071	2369	2561	2763	3271
Закарпатська	1846	2069	2351	2553	2744	3381
Запорізька	2187	2607	2927	3142	3432	4200
Івано-Франківська	1927	2213	2539	2679	2875	3402
Київська	2295	2761	3157	3351	3489	4153
Кіровоградська	1815	2114	2428	2608	2789	3282
Луганська	2271	2742	3090	3337	3377 ¹	3427 ¹
Львівська	1941	2244	2578	2789	2961	3646
Миколаївська	2122	2448	2822	3094	3344	3984
Одеська	2046	2387	2700	2947	3129	3897
Полтавська	2102	2481	2850	2988	3179	3783
Рівненська	1960	2211	2575	2844	3033	3573
Сумська	1866	2177	2503	2702	2877	3449
Тернопільська	1659	1871	2185	2359	2527	2994
Харківська	2060	2407	2753	2975	3143	3697
Херсонська	1733	1970	2269	2464	2617	3123
Хмельницька	1786	2075	2425	2641	2878	3371
Черкаська	1835	2155	2508	2682	2829	3360
Чернівецька	1772	1985	2329	2484	2578	3050
Чернігівська	1711	1974	2308	2504	2690	3295
м.Київ	3431	4012	4607	5007	5376	6732
м.Севастополь	2167	2476	2891	3114	...	...

Примітка. Дані наведено з 2010 року – по юридичних особах та їх відокремлених підрозділах із кількістю працівників 10 і більше осіб.

*Джерело[3]

Проте різниця в рівнях безробіття є дещо меншою порівняно з різницею в оплаті праці і становить 4,8 відсоткових пункти. Так, в Києві безробіття становить 5,6 % і є найменшим в регіональному розрізі [3]. До областей з найвищим рівнем безробіття переважно належать західні та північні регіони. В Тернопільській та Рівненській областях цей показник становить 10,4 %, в Житомирській – 10,0 %. До цієї групи також належить і Чернігівська область, в якій безробітними є 10,4 % громадян [3].

Величина споживчого ринку взаємопов'язана з ринком праці та охоплює індикатори, які відображають розмір ринку продукції кінцевого споживання. Вона є важливою, насамперед, для інвесторів, які планують зосередитись на обслуговуванні саме регіонального ринку. Розмір внутрішнього ринку може впливати також на рішення тих інвесторів, які планують випускати товари для клієнтів у інших регіонах чи країнах, адже за інших рівних умов наявність близько розташованих споживачів є перевагою.

Різниця у розмірі внутрішнього ринку регіону аналізується за допомогою двох характеристик: чисельність споживачів та рівня їх доходів та витрат. Кількість споживачів відповідає чисельності населення і має враховуватись при оцінці інвестиційної привабливості, оскільки від неї залежить середньо- та довгостроковий потенціал внутрішнього ринку регіону.

Щодо доходів населення, то безумовним лідером за доходами населення є Київ. Цей показник у Києві у півтора рази перевищує результати регіонів, які є наступними за рівнем доходів – Донецької та Дніпропетровської областей та більш ніж в два рази – середній показник по Україні. Тому ці регіони є потенційно найбільшими ринками збуту передовсім споживчих товарів у короткостроковій перспективі [1].

Найменший рівень доходів в розрахунку на одну особу має Закарпатська область (14,7 тис грн). Не на багато вищий дохід в таких областях як Чернівецька (15,6 тис грн), Тернопільська (16,0 тис грн). В цілому по країні витрати населення перевищують наявні доходи в розрахунку на одну особу. Лише в двох регіонах України доходи перевищують витрати – у Донецькій та Луганській областях [1].

Згідно офіційних статистичних даних, загалом, рівень доходів в західних областях України є значно нижчим порівняно зі східними областями. Проте варто зауважити, що значна частина витрат в західних регіонах фінансується за рахунок переказів грошових коштів з-за кордону, які лише частково відображаються у статистиці.

Попри те, що існує значна диференціація областей за показником величини доходів, обсяги витрат є більш-менш співставними, причому в абсолютній більшості областей витрати значно перевищують доходи.

Серед причин феномену перевищення витрат над доходами можна назвати заощадження, здійснені в попередні періоди, споживчі кредити, динаміка яких дещо покращилася порівняно з кризовим періодом, наявність тіньової економіки.

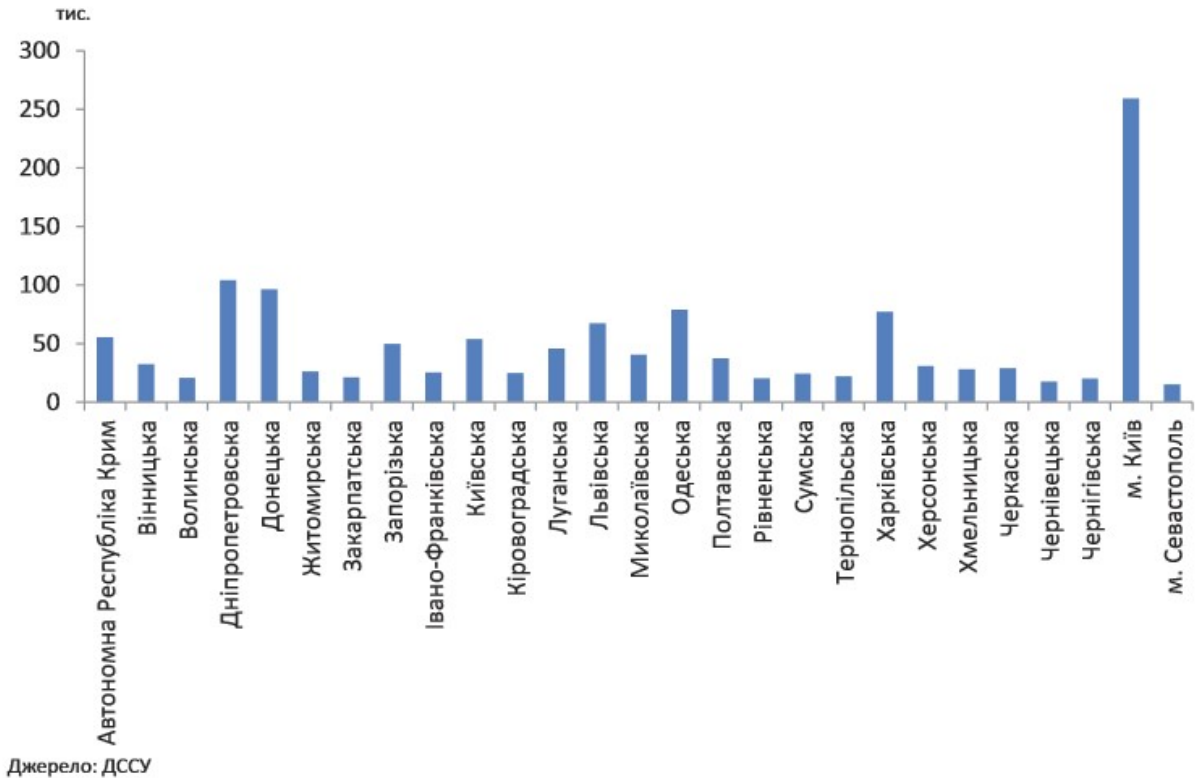
Наступним жорстким фактором інвестиційної привабливості регіону є бізнес-сегмент області, який формується під впливом підприємницької діяльності та взаємопов'язаний із ринком праці. Фактично мова йде про систему виробничо-комерційних зв'язків між компаніями, які (зв'язки) забезпечують функціонування компаній як виробників відповідних товарів та постачальників послуг. За певних умов такі зв'язки ведуть до формування кластерів – сконцентрованих на деякій території групи взаємопов'язаних компаній: постачальників продукції, комплектуючих послуг, інфраструктури, науково-дослідницьких установ та ін., які взаємодоповнюють один одного та тим самим збільшують конкурентні переваги окремих компаній всередині кластеру.

Як й інші жорсткі фактори, бізнес-сегмент являє собою агрегований показник, до складу якого входить досить багато статистичних індикаторів. Виділяють наступні індикатори розвитку бізнес-сегменту: кількість підприємств в області; інвестиції в основні засоби (капіталовкладення); обсяги державної підтримки; кількість банківських установ; обсяги експорту/імпорту; обсяги прямих іноземних інвестицій.

Велике значення для аналізу бізнес-сегменту має кількість підприємств, що знаходиться в області, адже чим їх більше, тим більша ймовірність утворення кластеру та вища інвестиційна активність. Кількість підприємств по регіонах України на 01.01.2016 представлена на рис. 3.

На сьогодні в Україні зареєстровано 1323,8 тис. об'єктів ЄДРПОУ. У регіональному розрізі найбільше з них розташовано у місті Києві (259,3 тис.) та у Дніпропетровській області (104,1 тис.). На третьому місці – Донецька область (96,2 тис.). Найменше ж об'єктів ЄДРПОУ зареєстровано у Чернівецькій області (17,6 тис.) та Рівненській області (20,4 тис.). Розподіл підприємств за їх розміром по регіонах представлено в табл. 2.

Хоча лєвова частка усієї кількості підприємств припадає на малі, великі та середні підприємства виробляють більшу частку валового регіонального продукту (ВРП).

Рис. 3. Кількість підприємств по регіонах України на 01.01.2016

[Державна служба статистики <http://www.zt.ukrstat.gov.ua/StatInfo/Poiasn/nacpoasn.htm>]

Як вже зазначалось, утворення кластерів безпосередньо пов'язане з кількістю підприємств, розміщених на відповідній території. Перелік можливих кластерних утворень в регіональному розрізі наведено в табл. 3.

2. Розподіл підприємств за їх розміром по регіонах*

Область	Частка великих підприємств	Частка середніх підприємств	Частка малих підприємств
1	2	3	4
Україна	0,006	0,057	0,937
Вінницька	0,006	0,075	0,919
Волинська	0,009	0,068	0,923
Дніпропетровська	0,009	0,064	0,927
Донецька	0,01	0,06	0,93
Житомирська	0,006	0,078	0,916
Закарпатська	0,003	0,057	0,94
Запорізька	0,004	0,053	0,943
Івано-Франківська	0,003	0,041	0,956
Київська	0,008	0,066	0,926

<i>Продовження таблиці</i>			
1	2	3	4
Кіровоградська	0,005	0,06	0,935
Луганська	0,008	0,067	0,925
Львівська	0,005	0,058	0,937
Миколаївська	0,004	0,05	0,946
Одеська	0,004	0,052	0,944
Полтавська	0,009	0,067	0,924
Рівненська	0,006	0,07	0,924
Сумська	0,006	0,076	0,918
Тернопільська	0,005	0,059	0,936
Харківська	0,005	0,051	0,944
Херсонська	0,005	0,057	0,938
Хмельницька	0,005	0,066	0,929
Черкаська	0,007	0,077	0,916
Чернівецька	0,003	0,057	0,94
Чернігівська	0,006	0,081	0,913
м. Київ	0,005	0,044	0,951

*Розраховано автором на підставі даних [Державна служба статистики <http://www.zt.ukrstat.gov.ua/StatInfo/Poiasn/nacpoasn.htm>]

3. Кластерні утворення по економічним регіонам*

Економічний регіон	Пріоритетні напрями розвитку кластерів	Реально діючі кластерні структури
Подільський: -Вінницька обл. -Тернопільська обл. -Хмельницька обл.	Машинобудування, підтримка існуючих кластерів (швейного, будівельного, харчового, туризму)	-Хмельницький будівельний кластер, -Хмельницький швейний кластер, -Камянець-Подільський туристичний кластер, -кластер сільського туризму «Оберіг» (с. Гриців, Хмельницька обл.), Інноваційно-інвестиційний кластер (м. Тернопіль), -Вінницький переробно-харчовий кластер
Карпатський: -Закарпатська обл. - Львівська обл. - Івано-Франківська - Чернівецька обл.	Хімічний, харчовий, оздоровлення і туризму, деревообробки, народних промислів, швейний, будівельний, автобудування	-кластер виробництва сувенірів «Сузір'я», - кластер Ліжникарства, -транспортно-логістичний кластер Закарпаття, -туристичний кластер «Сім чудес України», -Львівський кластер ІТ та бізнес-послуг,

Економічний регіон	Пріоритетні напрями розвитку кластерів	Реально діючі кластерні структури
		-кластер біотехнологій
Поліський: -Волинська обл. -Житомирська обл. -Рівненська обл. -Чернігівська обл.	Агропромисловий, продовольчий, екологічний туризм, деревообробки та обробки граніту	-кластер деревообробки (Рокитнівський р-н Рівненської обл.), -лісові кластери, -туристсько-рекреаційні кластери
Донецький: -Донецька обл. -Луганська обл.	Машинобудівний, хімічний, гірничошахтний, металургійний, харчовий, переробної промисловості	-національний інноваційний кластер «Нові технології природокористування», -транскордонний нанокластер
Придніпровський: -Дніпропетровська обл. - Запорізька обл. - Кіровоградська обл.	High-Tech (аеро-, електроніка, біотехнології), машинобудівний, металургійний, хімічний, харчової та переробної промисловості	-національний інноваційний кластер «Нові машини» та будівельний кластер (м. Дніпропетровськ), -інноваційний технологічний кластер «АгроБУМ», медовий кластер «Бджола не знає кордонів» (м. Млітополь), харчовий кластер «Купуй Запорізьке. Обирай своє» (м. Запоріжжя)
Східний: -Полтавська обл. -Сумська обл. -Харківська обл.	Високі технології, хімічний, машинобудівний, металургійний, металообробки, електроенергетики, харчової, паливної промисловості, агропромисловий, туризму та оздоровчого туризму	-регіональний кластер екологічно чистої агропродукції (Полтавська обл.), - екологічно чистої продукції АПК, - Сумський будівельний кластер, -Харківський технопарк «Технополіс» - кластер альтернативної енергетики та науково-освітній кластер. Також авіаційний, космічної сфери, енергомашинобудівний, фармацевтичний, нано-біотехнологій, охорони здоров'я, бронетехніки, с/г машинобудування
Центральний: -Київська обл. -Черкаська обл.	High-Tech (нові матеріали), будівельний, машинобудування, продовольчий, туризму	-національний інноваційний кластер «Енергетика сталого розвитку» (м. Київ, НТУУ «Київський політехнічний інститут») - національний інноваційний кластер «Технології інноваційного суспільства» (м. Київ, НТУУ «Київський політехнічний інститут»), - національний інноваційний кластер «Інноваційна культура суспільства» (м. Київ, КНУ ім. Т. Шевченка.

* Джерело: [4]

Обсяги капітальних інвестицій мають довготерміновий вплив на діяльність підприємств. Вони також є базою для розширення виробничої

діяльності підприємств. Чим більшим є рівень капіталовкладень, тим привабливішою для інвестора є область. В цілому по країні, в 2016 р. за січень-червень обсяг інвестицій в основний капітал становив 119842,8 млрд грн. (табл. 4).

Обсяг капітальних інвестицій, що були здійснені у регіоні протягом певного проміжку часу свідчить серед іншого про економічний стан підприємств області.

4. Капітальні інвестиції за регіонами за 2016 р.*(млн грн)

	січень-березень	січень-червень
Україна	51591,7	119842,8
Вінницька	1060,4	2701,3
Волинська	1398,2	2631,4
Дніпропетровська	4576,8	10564,9
Донецька ²	1954,4	4114,4
Житомирська	783,6	2046,5
Закарпатська	535,8	1228,6
Запорізька	1549,0	3713,7
Івано-Франківська	1661,9	2932,1
Київська	4961,3	12184,8
Кіровоградська	1097,4	2275,3
Луганська ¹	328,4	813,8
Львівська	2455,8	5472,2
Миколаївська	1919,8	4652,9
Одеська	1660,2	4543,6
Полтавська	1529,0	4973,7
Рівненська	727,4	1497,3
Сумська	888,8	1973,5
Тернопільська	684,3	1601,8
Харківська	2149,2	5224,9
Херсонська	817,9	1752,9
Хмельницька	1266,5	2864,4
Черкаська	887,8	2303,2
Чернівецька	325,0	774,5
Чернігівська	729,9	1722,8
м.Київ	15642,9	35278,3

*[3]¹ Дані можуть бути уточнені.

Як видно з даних таблиці, найбільший обсяг інвестицій в основний капітал було здійснено в м. Київ. Також до регіонів з найбільшим рівнем капіталовкладень можна віднести: Дніпропетровську, Київську області. Найменше капіталовкладень було здійснено у Чернівецькій області. Така ситуація не є дивною, адже там знаходиться значно менше підприємств.

Аналіз трудових ресурсів регіонів України тісно взаємопов'язаний з їх інвестиційною привабливістю та дуже є важливим моментом у розробці програм залучення інвестицій, зокрема іноземних. Отримані результати дозволяють дати кількісну оцінку привабливості і на основі цього визначати цілком певні орієнтири для конкретних регіонів.

Стратегії регіонального розвитку мають характеризуватися такими ознаками: орієнтація на потреби та інтереси людей; консенсус щодо довготермінової мети (бачення) розвитку території; всебічність та цілісність; спрямованість на чіткі бюджетні пріоритети; проведення комплексного аналізу стану регіонального розвитку; обов'язковість моніторингу та оцінювання; наявність відповідальності та лідерства на місцевому рівні; наявність впливової провідної установи та висока готовність органів влади дотримуватися зобов'язань; розбудова існуючих механізмів і стратегій; активна й ефективна участь; зв'язок між національним і місцевим рівнями [5, с. 208].

Висновки. Відзначимо, що в умовах глобалізації економіки конкурентні позиції країн зростають завдяки конкурентоспроможності їх територій, які конкурують з іншими регіонами чи громадами за залучення додаткових ресурсів, створення високої доданої вартості та підвищення якості життя місцевих жителів. Транснаціональні компанії, шукаючи місце вкладання капіталу, відносно просто приймають рішення про вибір глобальної території, але значно складніше приймають рішення щодо вибору локального місця їх розташування, де конкретно розпочне свою діяльність нова компанія і де вона вкляде інвестиції. Значною мірою на позитивність цього рішення для конкретного регіону впливає наявність у нього вдало складеної стратегії розвитку, що базується на виявлених конкурентних перевагах регіону [6]

Основним пріоритетом державної політики щодо ринку праці має стати створення правових, економічних та інституційних умов для підвищення ефективності зайнятості населення. Рішення, що приймаються у сферах структурної політики, формування та реалізації інвестиційних програм, політики доходів, розвитку системи освіти тощо повинні прийматися з урахуванням їхнього очікуваного впливу на стан зайнятості в Україні.

Бібліографічний список: 1. Інститут громадського суспільства. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.csi.org.ua/>. 2. Чисельність наявного населення України на 1 січня 2016 року. Статистичний збірник. Режим доступу: http://database.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/ukr/publ_new1/2016/zb_nas_15.pdf. 3. Державна служба статистики <http://www.zt.ukrstat.gov.ua/StatInfo/Poiasn/naspoasn.htm>. 4. Соколенко С.І., Структура кластерних систем по регіонам України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ucluster.org/blog/2012/06/struktura-klasternikh-sistem-po-regionakh-ukraini>; 5. Регіональне управління: підручник / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. – К.: НАДУ, 2014. – 740 с. 6. Васильченко Г.В. Теоретичні аспекти ефективних стратегій місцевого розвитку / Г.В. Васильченко. – Режим доступу: nbuv.gov.ua

И.И. Дубинская. Стратегические ориентиры трансформации системы управления трудовыми ресурсами региона на основе их инвестиционной привлекательности. В статье исследованы направления трансформации системы управления трудовыми ресурсами региона на основе их инвестиционной привлекательности. Определено, что концентрация населения может рассматриваться как фактор, что в целом повышает инвестиционную привлекательность региона. Хотя что при определенных условиях высокая плотность населения может иметь нейтральное или негативное влияние на инвестиционную привлекательность. Рассчитано сальдо внутренней и внешней миграции в 2015 году. Определено, что миграция позитивно влияет на инвестиционную привлекательность региона. Исследовано качество рабочей силы в разных регионах и уровень заработной платы.

Определено, что в региональном разрезе уровень заработной платы существенно колеблется. Основными региональными факторами, которые вызывают такую неравномерность, являются: избыток/недостаток рабочей силы, наличие квалифицированных работников, производительность труда в различных отраслях экономики, распределение населения на сельское и городское и тому подобное.

Доказано, что анализ трудовых ресурсов регионов Украины тесно взаимосвязан с их инвестиционной привлекательностью и является очень важным моментом в разработке программ привлечения инвестиций, в частности иностранных. Полученные результаты позволяют дать количественную оценку привлекательности и на основе этого определять вполне определенные ориентиры для конкретных регионов.

Определено, что в условиях глобализации экономики конкурентные позиции стран растут благодаря их конкурентоспособности территорий,

которые конкурируют с другими регионами или сообществами за привлечение дополнительных ресурсов, создание высокой добавленной стоимости и повышения качества жизни местных жителей. Основным приоритетом государственной политики в отношении рынка труда должно стать создание правовых, экономических и институциональных условий для повышения эффективности занятости населения.

Ключевые слова: трудовые ресурсы, занятость, инвестиционная привлекательность региона, качество трудовых ресурсов, миграция.

Dubinskaya I.I. Strategic guidelines of the transformation of human resource management of the region on the basis of their investment attractiveness. The article examines directions of transformation of system of management of labour resources of the region on the basis of their investment attractiveness. It was determined that the concentration of the population can be considered as a factor that, in General, increases the investment attractiveness of the region. Although under certain conditions, high population density may have a neutral or negative impact on investment attractiveness. Calculated balance of internal and external migration in 2015. Determined that migration has a positive impact on investment attractiveness of the region. Investigated the quality of the workforce in different regions and the level of wages.

It was determined that in regional terms, the level of wages varies significantly. The main regional factors that cause such irregularity are the following: the excess/shortage of manpower, availability of skilled workers, productivity in various sectors of the economy, distribution of population in rural and urban and the like.

It is proved that the analysis of labor resources of the regions of Ukraine are closely interlinked with their investment attractiveness and is a very important moment in the development of programs to attract investment, particularly foreign. The obtained results allow us to quantify the appeal and on this basis to define concrete benchmarks for specific regions.

It was determined that in the globalized economy, the competitive position of countries grow thanks to their competitiveness of territories that compete with other regions or communities for the attraction of additional resources, creation of high added value and improve the quality of life of local residents. The main priority of the state policy in the labour market should be the creation of legal, economic and institutional conditions for increasing the efficiency of employment.

Key words: labor resources, employment, investment attractiveness of the region, the quality of labour resources, migration.

Стаття надійшла до редакції 15.07.2016 р.